

Fjölbrautaskóli Suðurlands
Haustönn 2026

ÍSLE3HE05

Heimildaritun

Kennarar	Katrín Rut Sigurgeirsdóttir (KSG) katrin.rut@fsu.is Kristjana Hallgrímsdóttir (KH) kristjanah@fsu.is Þuríður M. Björnsdóttir (PMB) thuridur@fsu.is
----------	--

Áfangalýsing

Áhersla er lögð á að nemendur læri og þjálfist í vinnubrögðum sem tengjast heimildavinnu. Unnin verða fjölbreytt og krefjandi ritunarverkefni og lesnir margs konar textar sem tengjast heimildavinnu. Nemendur verða einnig þjálfaðir í umræðum. Stærsta verkefnið er heimildaritgerð og vörn fyrir hana.

Nemendur skulu **ávallt mæta með tölvu** í kennslustundir.

Undanfari: ÍSLE2BV05

Þekkingarviðmið

Nemandi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:

- helstu hugtökum sem tengjast heimildavinnu, s.s. beinni og óbeinni tilvitnun, tilvísun og heimildaskrá.
- muninum á staðreyndum og ályktunum.
- muninum á talmáli og ritmáli.
- muninum á heimildanotkun og ritstuldi.
- hvaða málsnið hæfir mismunandi efni og aðstæðum.

Leikniviðmið

Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

- skrifa skýran og vel uppbyggðan texta.
- beita gagnrýninni hugsun við úrvinnslu heimilda.
- velja stílbrögð sem hæfa efninu.
- velja og nýta á gagnrýninn hátt þær upplýsingar sem skipta máli í heimildaritun.
- vega og meta áreiðanleika heimilda.
- flytja af öryggi og sannfæringarkrafti eigið efni.
- meta mismunandi sjónarmið og taka sjálfstæða, rökstudda afstöðu.

Hæfniviðmið

Nemandi skal geta hagnýtt sér þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- skrifa skýran, vel uppbyggðan og grípandi texta.
- velja viðeigandi ritstíl eftir viðtakendum og aðstæðum.
- greina forsendur sem geta búið að baki einstökum ályktunum.
- tjá rökstudda afstöðu, útskýra sjónarmið og taka virkan þátt í málefnalegum umræðum.
- draga saman aðalatriði úr heimildum þannig að rétt sé með farið í hvívetna.
- beita gagnrýninni hugsun við lestur, túlkun og úrvinnslu krefjandi texta.
- leiða umfjöllun um viðfangsefni til vel rökstuddrar niðurstöðu.
- ástunda viðurkennd vinnubrögð í rannsóknarvinnu.

Námsefni

Efni frá kennara.

Námsmat

Námsþáttur	Lýsing á námsmati	Vægi
Heimildavinna	Æfingaverkefni og próf	15%
Heimildaritgerð	Hverjum þætti heimildaritgerðar skilað	20%
Heimildaritgerð	Lokagerð	45%
Heimildaritgerð	Vörn	15%
Vinnubrögð	Virgni og ástundun	5%
Samtals		100%

Áætlun um yfirferð og verkefnaskil

Dags.	Viðfangsefni
17. -21. ágúst Kennsla hefst 19. ágúst	Kynning áfangans.
24. - 28. ágúst	Tilvitnanir, tilvísanir og heimildaskráning. Æfingaverkefni 1: Skráning heimilda í heimildaskrá.
31. ágúst - 4. sept.	Heimildaleit og mat á heimildum. Ella á bókasafninu. Æfingaverkefni 2: Stutt heimildaverkefni unnið.
7. - 11. september	Upprifjun um byggingu efnisgreina og ritgerða. Próf úr heimildaskráningu. Bygging efnisgreina og ritgerða.
14. - 18. september	Vinnubrögð í ritgerðum skoðuð. Bygging ritgerða og heimildaskráning. Æfingaverkefni 3: Lokaritgerðir skoðaðar, verkefni.
21. - 25. september	Lokaritgerð: Rannsóknarspurningar og tesur. Ritgerðarefni valið og rannsóknarspurning samin. Heimildaleit fyrir lokaritgerð. Æfingaverkefni 4: Tímaritgerð skrifuð. Lokaritgerð: Ritgerðarefni og rannsóknarspurning/efnisyrðing.
28. sept. - 2. október	Lokaritgerð: Ritgerðarvinna; skipulag, lykilsetningar og kaflar. Heimildaleit. Beinagrind skilað. Heimilda leitað og þær skráðar. Skila heimildaskrá (með 6-10 áreiðanlegum heimildum).
5. - 9. október 6. Námsmatsdagur 7. Áfangamessa	Vinna við inngang og meginmál.
12. - 16. október 14. Valdagur	Kynning á ritgerðarefni. Vinna við meginmál ritgerðar (tesa).
19. - 23. október Miðannarmat 21. okt. Haustfrí 22.-23. okt.	Ljúka við fyrri hluta meginmáls. Skil á fyrri hluta ritgerðar. Vinna við seinni hluta meginmáls, antitesa (og syntesa).
26. - 30. október	Vinna við seinni hluta meginmáls, antitesa (og syntesa).
2. - 6. nóvember	Meginmál lagað til og skrifað (tesa, antitesa og syntesa).
9. - 13. nóvember	Ljúka við seinni hluta meginmáls. Lokaorð samin. Skil á seinni hluta ritgerðar.
16. - 20. nóvember	Ritstjórnarvinna og endurbætur.
23. - 27. nóvember	Lokagerð heimildaritgerðar skilað. Undirbúa vörn.
30. nóv. - 4. desember	Varnir fluttar.
7. - 11. desember Síðasti kennslud. 10. des.	Varnir fluttar/viðtöl.

Sérreglur áfangans

- Áfanginn er án lokaprófs. Allmörg verkefni verða metin til einkunna, auk þess sem ýmis smærri verkefni verða lögð fyrir til að styrkja námið.
- Nemendur eiga að **skila öllum verkefnum á tilsettum tíma**. Skilyrði fyrir því að kennari fari yfir stafsetningu og málfar er að nemandi hafi sett textann í [ai.yfirlatur.is](https://www.fsu.is/is/namid/namskrofur-og-reglur/ai.yfirlatur.is). Ekki er hægt að ganga að því vísu að farið verði yfir verkefni sem berast of seint.
- **Lengd ritgerðar:** 2.800-3.200 orð (forsíða, efnisyfirlit og heimildaskrá ekki talin með).
- Til að standast kröfur áfangans **þarf að ná lágmarkseinkunn 5 fyrir sjálfa lokaritgerðina og fyrir að verja/kynna ritgerðina**.

Reglur um svindl og notkun gervigreindar

<https://www.fsu.is/is/namid/namskrofur-og-reglur/reglur-um-svindl-i-verkefnum-og-profum>

Ef grunur um ritstuld og/eða óleyfilega notkun á gervigreind vaknar gætu nemendur þurft að gera munnlega grein fyrir verkefni/prófi.

Sömu reglur gilda um notkun gervigreindar við skrif og gilda um heimildaskráningu almennt. Reglur um heimildaskráningu má finna á heimasíðu skólans.

<https://www.fsu.is/is/namid/namskrofur-og-reglur/heimildaskraning-leidbeiningar>

Námsmats- og prófsýningardagur

Námsmats- og prófsýning er mikilvægur hluti af náminu því þar fær nemandi:

- tækifæri til að sjá hvernig gekk.
- útskýringu á námsmati hvort sem um lokapróf eða símat er að ræða.
- ráðleggingar sem geta nýst í áframhaldandi námi.
- tækifæri til að gera athugasemd við niðurstöðu námsmatsins.

Kennsluáætlun er sett fram með fyrirvara um breytingar.

Selfossi, 17. ágúst 2026,

Katrín Rut Sigurgeirsdóttir,
Kristjana Hallgrímsdóttir,
Þuríður M. Björnsdóttir